ΡΥΘΜΙΚΕΣ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

“Η Μουσική των λέξεων… σε χτυπήματα!”

ΑΝΘΟΥΛΑ ΚΟΛΙΑΔΗ - ΤΗΛΙΑΚΟΥ

Διδάκτωρ Μουσικής Παιδαγωγικής ΕΚΠΑ,

Μουσικοπαιδαγωγός

Mail: matilfam@gmail.com

Facebook: Anthoula Koliadi - Tiliakou

Σεμινάριο - ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΙ

Η μουσική των λέξεων

Όταν διαβάζουμε, το μυαλό μας βγάζει φτερά.
Όταν γράφουμε, τα δάχτυλά μας τραγουδούν.

Οι λέξεις είναι ήχοι από τύμπανα και φλάουτα στη σελίδα,
καλλίφωνα πουλιά που πετούν ψηλά, ελέφαντες που σαλπίζουν,
ποτάμια που κυλούν, καταρράκτες που ξεχύνονται,
πεταλούδες που στροβιλίζονται
ψηλά στον αέρα!

Οι λέξεις μας καλούν να χορέψουμε – ρυθμούς, στίχους,
χτυποκάρδια, παλιές ιστορίες και νέες,
φανταστικές και αληθινές.

Είτε είσαι στο σπίτι ασφαλής
ή τρέχεις να περάσεις τα σύνορα για μια άλλη χώρα
και μια ξένη γλώσσα, οι ιστορίες και τα ποιήματα
σου ανήκουν.

Όταν μοιραζόμαστε λέξεις, οι φωνές μας
γίνονται η μουσική του μέλλοντος,
ειρήνη, χαρά και φιλία,
μια μελωδία
ελπίδας.

Margarita Engle (Η.Π.Α.)
(Απόδοση: **Λότη Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου**)

Μουσική Αγωγή

- Η μουσική αγωγή είναι δικαίωμα **όλων** των παιδιών
- **Όλα** τα παιδιά έχουν μουσικές δυνατότητες
- Η μουσική μάθηση πρέπει να προκύπτει μέσα από τη **συμμετοχή** του παιδιού και την αλληλεπίδρασή του με ένα πολυ-αισθητηριακό περιβάλλον
- Αφετηρία για το σχεδιασμό δραστηριοτήτων πρέπει να αποτελούν οι **ικανότητες, τα ενδιαφέροντα και ο τρόπος σκέψης των παιδιών**
- Το **παιχνίδι** πρέπει να είναι **προϋπόθεση** για τη μουσική μάθηση των μικρών παιδιών
- Ο ρόλος του εκπαιδευτικού θα πρέπει να είναι **ενθαρρυντικός** απέναντι στη **μουσική εξερεύνηση** των ίδιων των παιδιών
- Καθορίζονται συγκεκριμένοι γνωστικοί, ψυχοκινητικοί και συναισθηματικοί **στόχοι**
- Επισημαίνεται η διαπλοκή της Μουσικής Αγωγής με άλλους τομείς του Αναλυτικού Προγράμματος, μέσα από σχέδια διαθεματικής προσέγγισης
- Κατανόηση της φύσης της μουσικής ως αισθητικής εμπειρίας

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου
- https://www.esos.gr/sites/default/files/articles-legacy/1947_1o_meros_pps_nipiagogeioy.pdf (σελ. 190-197)
- Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής/Νηπιαγωγείο, Α'-Στ' Δημοτικού, Α'-Γ' Γυμνασίου
- http://repository.edulll.gr/edulll/bitstream/10795/1967/2/1967_ΠΣ_ΜΟΥΣΙΚΗ_ΝΗΠ_ΔΗΜ_ΓΥΜΝ_ΑΝΑΡΤΗΤΕΟ.pdf (σελ..17- 40)
- ΔΕΠΠΣ για το Νηπιαγωγείο. Κεφάλαιο Δ:, Υποκεφάλαιο iv: Μουσική, σελ. (589-590).
- http://users.sch.gr/simeonidis/paidagogika/27deppsaps_Nipiagogiou.pdf
- ΔΕΠΠΣ για τη Μουσική, Επίπ. 1 (σελ. 337, ΑΠΣ 340-342)
- http://www.pi-schools.gr/download/programs/depps/13deppsaps_Mousikis.pdf

ΠΡΙΝ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

- Τί θέλω να διδάξω;
- Γιατί θέλω να το διδάξω;
- Πώς σκέφτομαι να το διδάξω;
- Τί εργαλεία θα χρησιμοποιήσω;
- Σε ποια ηλικία απευθύνομαι;
- Πώς θα οργανώσω το πλαίσιό μου;
- Τί είναι σημαντικό για το μαθητή/τρια;

- **Βρεφική και νηπιακή ηλικία: η πιο ευαίσθητη και σημαντική περίοδος της ζωή του ανθρώπου**
- Γνώση των αναπτυξιακών σταδίων: προαπαιτούμενη για όποιον προτίθεται να ασχοληθεί με παιδιά αυτών των ηλικιών/ απαιτητικό έργο σε επίπεδο γνώσεων και υπευθυνότητας
- Στόχος: ενίσχυση του παρόντος του παιδιού

Η διδασκαλία μου καλό είναι να περιλαμβάνει:

- ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ / ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ “ΚΥΚΛΟΥ” - ΔΕΣΙΜΑΤΟΣ ΟΜΑΔΑΣ
- ΖΕΣΤΑΜΑ ΣΩΜΑΤΟΣ / BODY PERCUSSION
- ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΥΚΛΟΥ ΣΤΟ ΠΑΤΩΜΑ
- ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΟ ΧΩΡΟ
- ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΑΚΡΟΑΣΗ / ΗΧΟΤΟΠΙΑ / ΗΧΟΙΣΤΟΡΙΕΣ
- ΤΡΑΓΟΥΔΙ / ΦΩΝΗΤΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ
- ΕΙΚΟΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ / ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΑΡΤΙΤΟΥΡΕΣ
- ΠΑΙΞΙΜΟ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ / ΧΡΗΣΗ ΗΧΟΓΟΝΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ
- ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΙ - ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΣΥΝΘΕΣΗ
- ΧΡΗΣΗ ΤΠΕ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
- ΚΛΕΙΣΙΜΟ - ΧΑΛΑΡΩΣΗ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

από 4 ετών:

- **Τραγούδι:** Αγάπη προς το τραγούδι / έκφραση συναισθημάτων σε αυτοσχέδια τραγούδια / με βοήθεια του δασκάλου & καλή εκφορά του λόγου, το παιδί μπορεί να τραγουδήσει σωστά /Σταδιακή ανάπτυξης της αίσθησης της τονικότητας, η αντίληψη της οποίας θα αρχίσει σε μεγαλύτερες ηλικίες
- **Ρυθμός:** Αίσθηση και σταθεροποίηση του ρυθμού / παλμού /γίνεται πιο συνειδητή η σχέση αργά - γρήγορα στο λόγο, στο τραγούδι & στην κίνηση (αίσθηση tempo) και εκφράζεται μέσα από δημιουργική εκφραστική κίνηση και ομαδικό παιχνίδι (τρέξιμο, καλπασμός, κλπ) / ικανότητα στο ρυθμικό παίξιμο σε πόδια, γόνατα, κλπ. / να μιμηθεί και να χτυπήσει απλούς ρυθμούς / σταδιακό ενδιαφέρον για πολυπλοκότερους ρυθμούς
- **Ακουστική αντίληψη:** αρχίζει και αντιλαμβάνεται μουσικά διαστήματα οκτάβας και πέμπτης /χωρική απεικόνιση των τονικών διαφορών ύψους / αναγνώριση του ίδιου τραγουδιού σε διαφορετικές τονικότητες / αντίληψη των διαφοροποιήσεων της δυναμικής (δυνατά, σιγά) και εφαρμογής στο τραγούδι, στο λόγο, στα ρυθμικά χτυπήματα, κλπ. / αναγνώριση γνωστών κομματιών και μελωδιών χωρίς λεκτική απόδοση και χωρίς τους στίχους, δηλ. μόνο από τη μελωδία (humming), ή μουσικά όργανα /διαφοροποίηση θορύβων και μουσικών οργάνων / αναγνώριση χροιάς και ηχοχρωμάτων
- **Μουσική ακρόαση:** κάποια λεπτά ενεργητικής ακρόασης τραγουδιού, μουσικού κομματιού ή ορχηστρικής εκτέλεσης έργου
- **Χειρισμός μουσικών οργάνων:** σταδιακή αύξηση της ικανότητας χειρισμού των οργάνων / χρήση τριγώνου και ταμπουρίνου

από 5 ετών:

- **Τραγούδι:** σταδιακή σταθεροποίηση της μελωδικής γραμμής στην τονικότητα του τραγουδιού /ανεξαρτησία του παιδιού χωρίς τη βοήθεια δασκάλου σταθερό tempo, “echo singing” διαφόρων μουσικών μοτίβων
- **Ρυθμός:** σταθερός παλμός και μελωδικός ρυθμός / προτίμηση σε πιο σύνθετα ρυθμικά σχήματα / αναγνώριση τραγουδιού από το ρυθμό του /συγχρονισμός κίνησης σε ρυθμικά σχήματα / μπορεί να διακρίνει το “όμοιο” και το “διαφορετικό” σε απλά τονικά και ρυθμικά μοτίβα / αναγνώριση διαφορών στο tempo, ανεξάρτητη κίνηση και εκτέλεση / καλαίσθητες ομοιόμορφες κινήσεις, ποικιλία κινητικών μοτίβων, χορευτικών μορφών και ρυθμικών μετακινήσεων στο χώρο
- **Ακουστική αντίληψη:** αναγνώριση διαστήματος τρίτης με χωρική απεικόνιση / αναγνώριση σταδιακής αυξομείωσης της δυναμικής / αναγνώριση χαρακτηριστικής μελωδίας ή τραγουδιού από αρχικό μοτίβο, ή μοτίβο στο εσωτερικό του κομματιού / “εσωτερικοποίηση” μικρών και μεγαλύτερων μουσικών μοτίβων (inner hearing) / διάκριση λεπτών διαφορών ανάμεσα σε ήχους, ηχοχρώματα, ανθρώπινες χροιές
- **Μουσική ακρόαση:** ενεργητική ακρόαση και αύξηση διάρκειας προσοχής σε μακρότερης διάρκειας μουσικά ενόργανα κομμάτια και τραγούδια
- **Χειρισμός μουσικών οργάνων:** ανάπτυξη λεπτής κινητικότητας που οδηγεί στην ορθότερη χρήση των οργάνων (μεταλλόφωνο, κύμβαλα, κ.α.)
- **Αντίληψη φόρμας:** ικανότητα επανάληψης σε echo ρυθμικών μοτίβων, ικανότητα επανάληψης μελωδικών μοτίβων με αυτοσχέδια λόγια ανεξάρτητα το κάθε παιδί, ή σε ομάδα

ΣΚΟΠΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Προτεινόμενες δραστηριότητες με βασικά στοιχεία το ρυθμό, την κίνηση, τον αυτοσχεδιασμό και την εκτέλεση απλών κρουστών οργάνων και ηχογόνων αντικειμένων σύμφωνα με:

- το Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής για το Νηπιαγωγείο
- το Πρόγραμμα Σπουδών το Νηπιαγωγείου
- τα ΔΕΠΠΣ Μουσικής και Νηπιαγωγείου
- **ΤΟΥΣ 4 ΟΡΓΑΝΩΤΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΟΥΣΙΚΗΣ:**

1. Προσεγγίζω και κατανοώ τις έννοιες και τα βασικά στοιχεία της μουσικής
2. Γνωρίζω τα είδη της μουσικής συγχρονικά, διαχρονικά και γεωγραφικά
3. Συνδέω τη μουσική με άλλες τέχνες και επιστήμες
4. Μουσική στη ζωή εντός και εκτός σχολείου

ΣΤΟΧΟΣ: ΠΑΛΜΟΣ, ΡΥΘΜΟΣ, ΤΕΤΑΡΤΑ, ΟΓΔΟΑ, ΒΑΣΙΚΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

1. Αντίληψη έννοιας τετάρτου, ογδόου, παύσης και βασικών μέτρων (2/4, ¾, 4/4, ⅝ και ⅞) **βιωματικά:** ρυθμικός λόγος, ρυθμική κίνηση, ηχηρές κινήσεις στο σώμα (body percussion) και αυτοσχεδιασμός
2. Εκτέλεση σε κρουστά μουσικά όργανα και διάφορα ηχογόνα αντικείμενα

ΧΤΥΠΗΜΑΤΑ

ΠΑΛΜΟΣ: ΙΣΟΧΡΟΝΑ ΧΤΥΠΗΜΑΤΑ I I I I ή I I I I (η “καρδιά” της μουσικής)

ΡΥΘΜΟΣ: Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΗΧΩΝ, ΤΟΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΠΑΥΣΕΩΝ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ IIII IIIIII IIIIII IIIIII II

ΤΕΤΑΡΤΑ (τα) : ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΗΧΟΥ (ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ)

ΟΓΔΟΑ (τι -τι) : Η ΜΙΣΗ Α[illegible]ΕΙΑ ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ

ή

ΠΑΥΣΗ: ΑΠΟΥΣΙΑ ΗΧΟΥ

ΜΟΥΣΙΚΟ ΜΕΤΡΟ: το “σχήμα” που αναγνωρίζει το μυαλό μας όταν αντιλαμβάνεται μια περιοδικότητα ήχων (σταθερή και ισόχρονη επανάληψη) μέσα στο χρόνο 2/4, ¾, 4/4, ⅝, ⅞ - το “κουτί’ μέσα στο οποίο μπαίνουν ισάριθμα “χτυπήματα”

ΡΥΘΜΟΣ...

Η ζωή είναι συνυφασμένη με το ρυθμό: αναπνοή, καρδιακοί παλμοί, εναλλαγές βιορυθμών, ρυθμών της φύσης

Ρυθμός του "λόγου"... της "κίνησης"...του "μέλους"

Ρυθμικός λόγος - ρυθμική απαγγελία - προσωδία γλώσσας

Ρυθμική κίνηση / ηχηρές κινήσεις στο σώμα (body percussion)

ρυθμική εκτέλεση / παίξιμο / τραγούδι

Διαδοχή: ρυθμικός λόγος, ρυθμικά χτυπήματα με το σώμα - κίνηση, τραγούδι, παίξιμο οργάνων

Τα «μουσικά στοιχεία» της προφορικής γλώσσας και της γραφής

«Η Μουσική των Λέξεων»: στην γραφή της ελληνικής γλώσσας αποτυπώνονται μελωδικά, ρυθμικά, μορφολογικά και ποιοτικά στοιχεία του φωνητικού ήχου - η ελληνική γραφή σε κάποιες περιπτώσεις είναι σαν «μουσική παρτιτούρα».

Μουσικά χαρακτηριστικά της γλώσσας

“Τονικό σημάδι»: σηματοδοτεί το «ισχυρό» μέρος του «μουσικού μέτρου / Η εκμάθηση των τόνων ενδυναμώνουν το ρυθμικό αισθητήριο των παιδιών και αναπτύσσεται η ρυθμική μουσικότητά τους

Ορθογραφία - βαθιά σύνδεση της ορθογραφίας (φωνηέντων κυρίως) με την αρχέγονη ρυθμικότητα της γλώσσας

Τα **φωνήεντα και τα σύμφωνα** που χρησιμοποιούνται / Τα φωνήεντα εμπεριέχουν ξεκάθαρους μουσικούς τόνους / «μελωδική γραμμή» της γλώσσας / σε συνδυασμό με την ταχύτητα εκφοράς του λόγου η γλώσσα αποκτά **ΡΥΘΜΟ**

Κόμματα, τελείες, λέξεις, φράσεις, προτάσεις _____**αναπνοές, μελωδικά & ρυθμικά μοτίβα, μουσικές φράσεις, μουσικές περίοδοι**

“Υπάρχουν ολόκληρα ρεύματα ποίησης που εστίασαν στα μουσικά χαρακτηριστικά της γλώσσας και πολλοί έλληνες συνθέτες που διαπραγματεύτηκαν το κεφάλαιο αυτό με τα τραγούδια τους. Οι ήχοι των συλλαβών που μοιάζουν, που παρατίθενται «αντιστικτικά», τα παιχνίδια με την ομοιοκαταληξία και ατέλειωτα άλλα μορφολογικά στοιχεία της ποίησης κατά βάθος, ως μορφολογικά στοιχεία της γλώσσας είναι και μουσικά μορφολογικά στοιχεία”.
(Δ. Σαρρής)

ΛΟΓΟΣ & ΡΥΘΜΟΣ

ΟΜΙΛΙΑ

Μιλάω κανονικά και καθαρά, ακολουθώντας την προσωδία της γλώσσας

ΡΥΘΜΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

- Μιλάω με ρυθμό, οργανώνω τις συλλαβές μου στο χρόνο,
- Ελεύθερος ρυθμικός αυτοσχεδιασμός
- Χρήση φλογέρας lotus για μίμηση (προαιρετικά)

ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗ ΟΜΙΛΙΑ

- Τραγουδάω το λόγο μου ελεύθερα, χωρίς χρονική και ρυθμική επεξεργασία
- Ελεύθερος φωνητικός αυτοσχεδιασμός
- Χρήση φλογέρας (προαιρετικά)

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Συνδυάζω μελωδία και ρυθμό

ΡΥΘΜΟΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

1. Απλές συλλαβές, σύμφωνα, φωνήεντα, Μιμήσεις ήχων (φωνητικοί πειραματισμοί)
2. Ονόματα των παιδιών, ονόματα φαγητών, ζώων, εποχές, αγαπημένα παιχνίδια, λέξεις μέσα από βιβλία, παραμύθια, ποιήματα, κλπ.
3. Παροιμίες, γλωσσοδέτες, Λαχνίσματα, συνθήματα
4. Παιχνιδοτράγουδα, τραγούδια, ποιήματα

1. **Παράδειγμα γραφικής παρτιτούρας για οργάνωση και απεικόνιση ήχων, φθόγγων, κλπ. σε τέσσερα συνεχόμενα μέτρα 4/4**

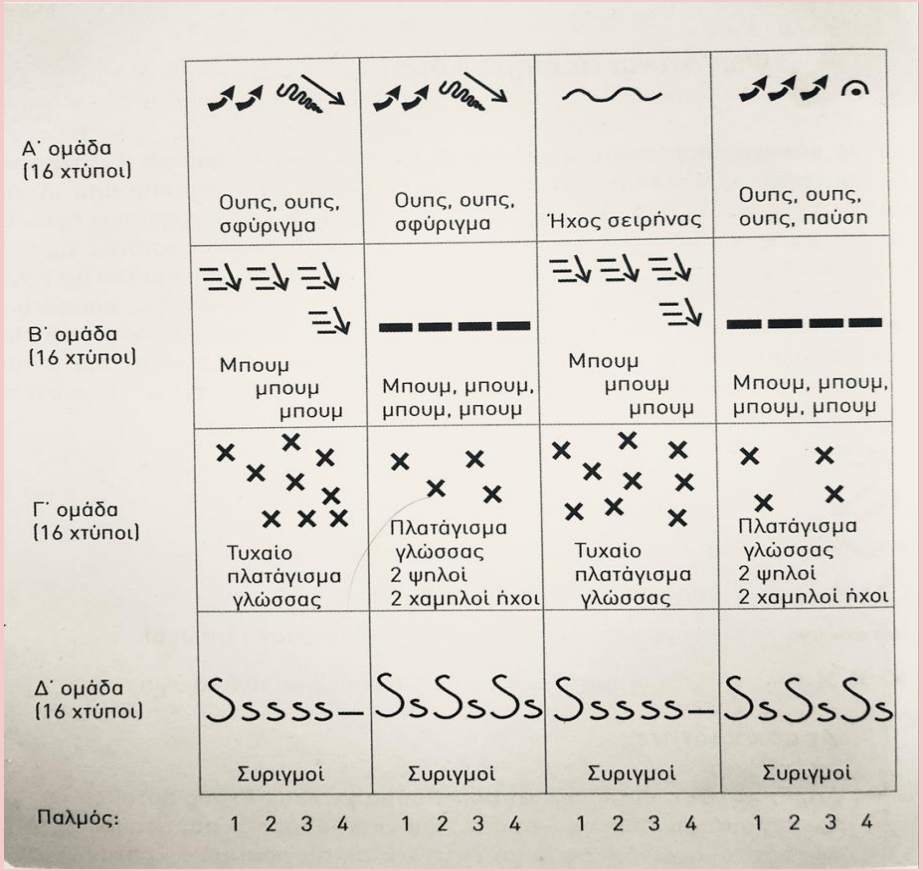

Πηγή: Μακροπούλου, Ε., Βαρελάς, Δ. (2005) Τραγουδώντας λέξεις: Από τη θεωρία στην... τάξη. Εκδ. Fagotto Books, Αθήνα

ΡΥΘΜΟΣ 4/4 ΣΕ ΦΩΝΗΕΝΤΑ, ΣΥΜΦΩΝΑ, ΣΥΛΛΑΒΕΣ ΚΑΙ ΗΧΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΛΕΞΕΙΣ (Παράδειγμα 1)

τσαφ	τσουφ		τσαφ
	τσουφ		
τσαφ τσουφ	τσουφ τσαφ	τσουφ τσαφ	τσουφ τσαφ
τσαφ-τσουφ, τσαφ-τσουφ,	τσαφ-τσουφ, τσαφ-τσουφ,	τσαφ-τσουφ, τσαφ-τσουφ,	τσαφ-τσουφ, τσαφ-τσουφ,

τσαφ τσουφ τσαφ τσαφ

_

ΡΥΘΜΟΣ 4/4 ΣΕ ΦΩΝΗΕΝΤΑ, ΣΥΜΦΩΝΑ, ΣΥΛΛΑΒΕΣ ΚΑΙ ΗΧΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΛΕΞΕΙΣ (Παράδειγμα 1)

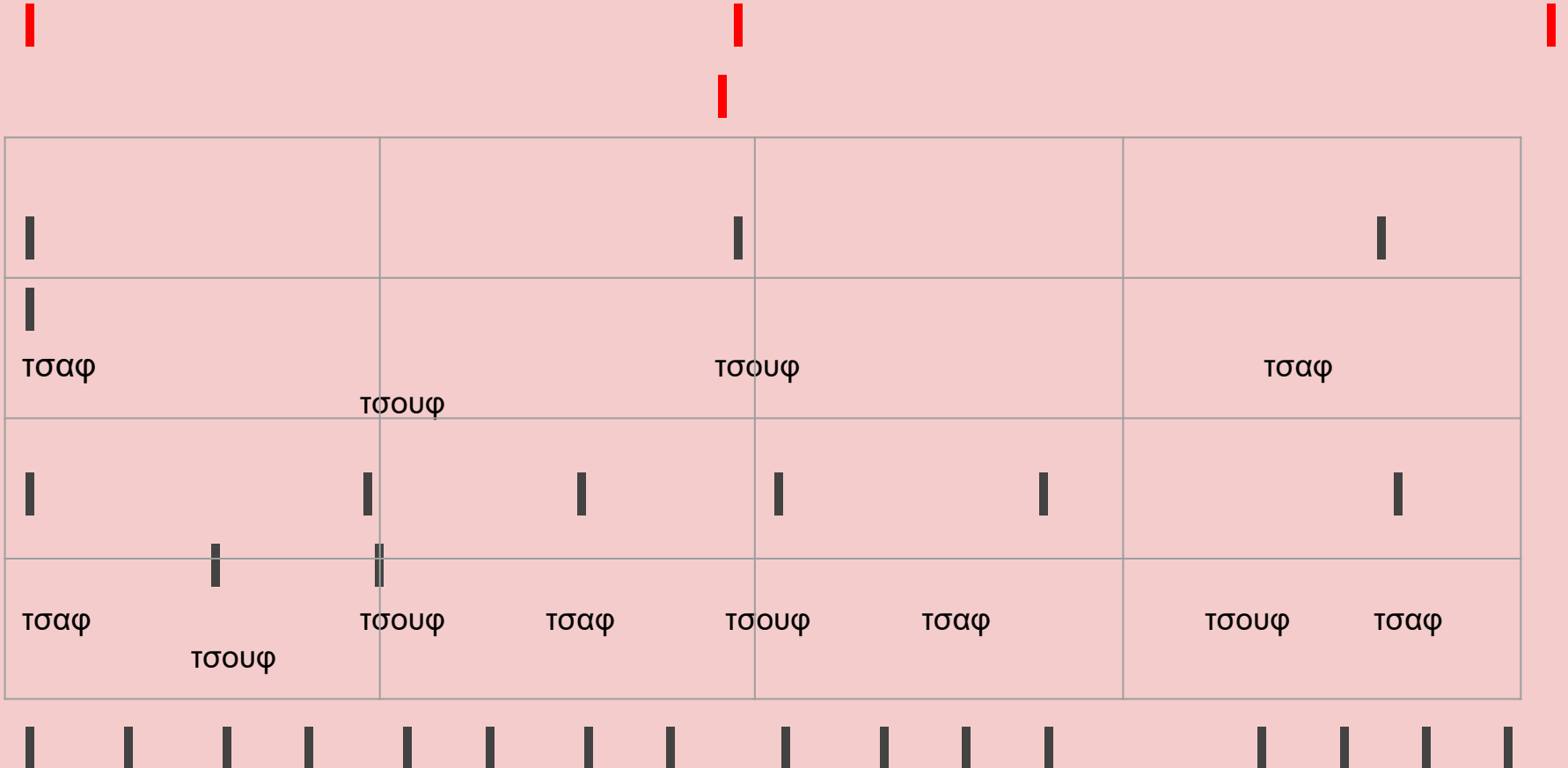

ΡΥΘΜΟΣ ΣΕ ΦΩΝΗΕΝΤΑ, ΣΥΜΦΩΝΑ, ΣΥΛΛΑΒΕΣ ΚΑΙ ΗΧΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΛΕΞΕΙΣ (Παράδειγμα 2)

2. Ρυθμο-ονόματα.... ή ονοματορυθμοί;;

- Χωρίζω την καρτέλα μου σε δύο ίσα μέρη / “χτυπήματα”
- Χωρίζω το όνομά μου στις συλλαβές του...
- Προσπαθώ να “χωρέσω” το όνομά μου μέσα σε αυτήν...
- Προσοχή στον τονισμό της λέξης! θέλω ο τονισμός του ονόματός μου να ακούγεται μαζί με το παλαμάκι / χτύπημα

ΡΥΘΜΟ-ΟΝΟΜΑΤΑ σε δύο παλμούς - χτυπήματα!

Φτιάξτε τα δικά σας ονόματα σε “ρυθμοκαρτέλες”!

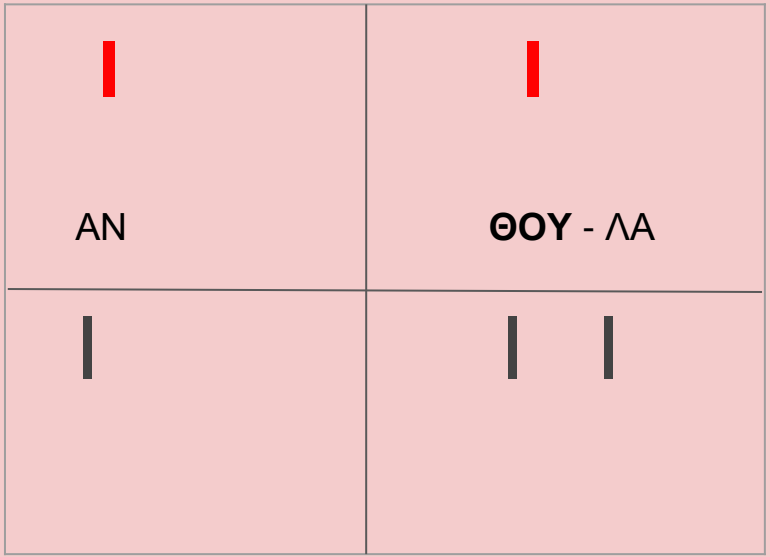

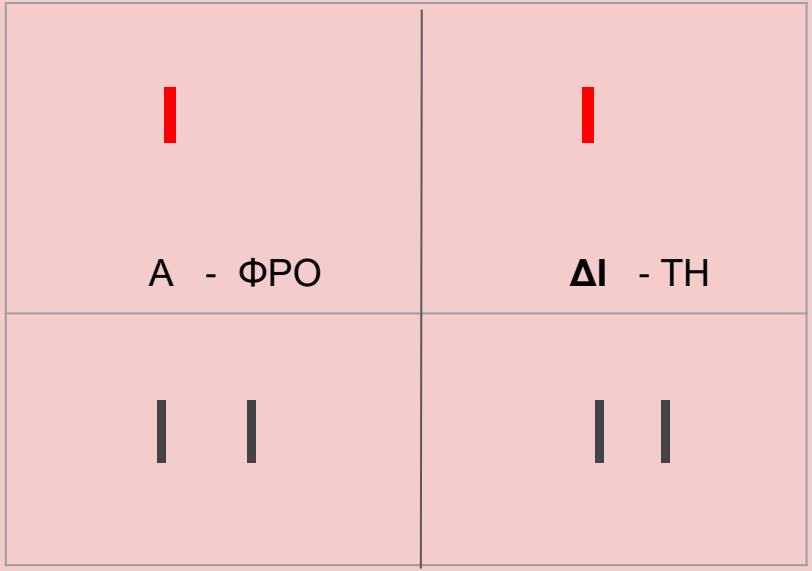

Πώς ακούγεται ο ρυθμός του ονόματός μου; Πώς απεικονίζεται; 2 παλμοί: 2/4!

ΑΝ - ΘΟΥ-ΛΑ	Α - ΦΡΟ - ΔΙ - ΤΗ (ΡΥΘΜΟΣ)

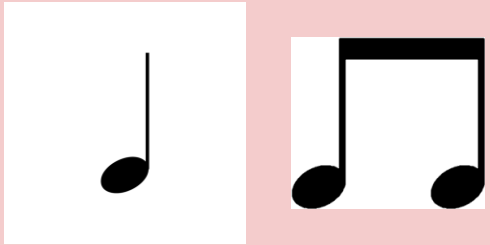

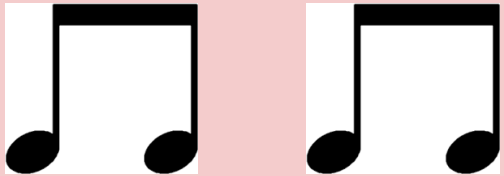

Ας ενώσουμε τις καρτέλες μας και να φτιάξουμε καρτέλες με 4 χτυπήματα...δηλ. 4/4!

Ι Ι Ι Ι (Παλμός - ισόχρονα χτυπήματα)

ΑΝ - ΘΟΥ-ΛΑ, Α - ΦΡΟ - ΔΙ - ΤΗ

Ι Ι Ι Ι Ι Ι Ι (Ρυθμός)

Ας παίξουμε με τις συλλαβές...
Ας βάλουμε στη σειρά δισύλλαβα ονόματα και λέξεις που τονίζονται στην παραλήγουσα... Παλμός σταθερός σε 2/4!

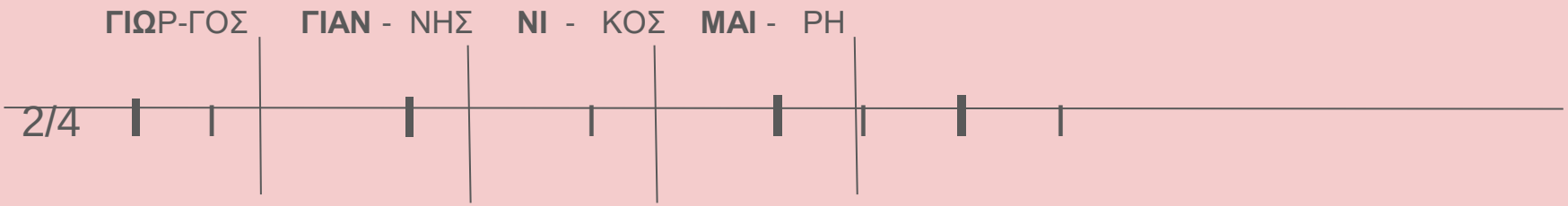

Βάζουμε στη σειρά τρισύλλαβα ονόματα και λέξεις που τονίζονται στην προ-παραλήγουσα... Παλμός σταθερός σε ¾!

Συνδυάζω και “ενώνω” τις συλλαβές των ονομάτων και φτιάχνω 3+2=5 χτυπήματα, ή 3+2+2=7

ΡΥΘΜΟΣ ΣΕ ΛΕΞΕΙΣ (φαγητά, ζώα, μουσικά όργανα, κλπ.)

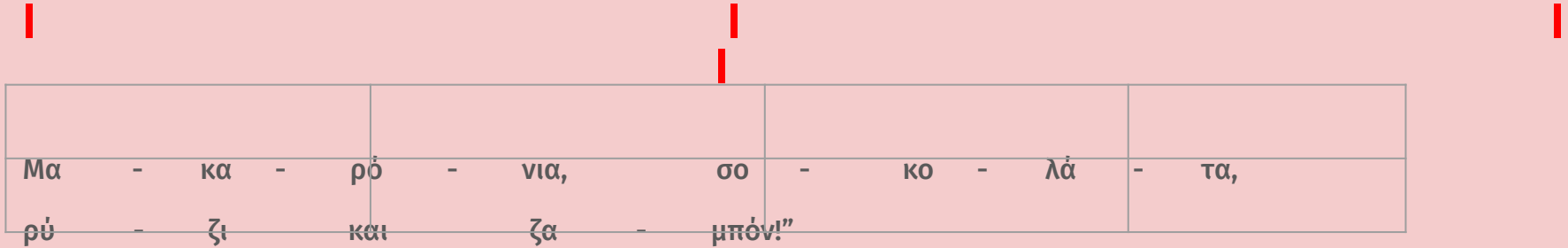

3. ΡΥΘΜΟΣ ΣΕ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ, ΓΛΩΣΣΟΔΕΤΕΣ, ΛΑΧΝΙΣΜΑΤΑ

Κά-νε το κα-**λό**, και **ρίξ**-το στο γυα-**λό**!

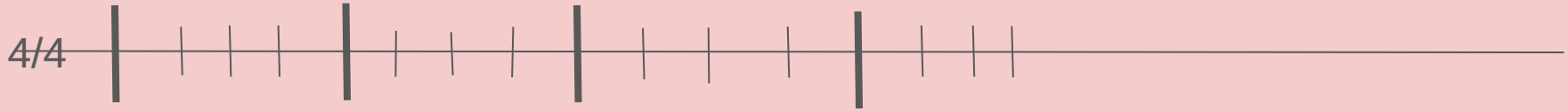

Κό-τα **πί**-τα το Γε-**νά**-ρη και πα-**πί** τον Α-λω-**νά**-ρη!

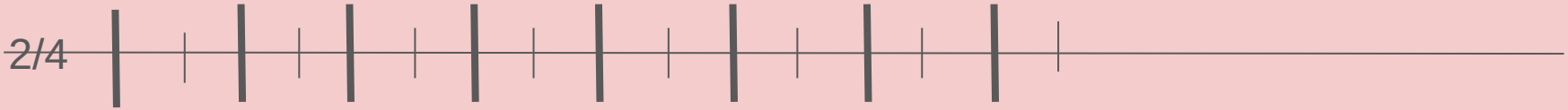

Αν **κά**νει ο **Μά**ρτης **δυό** νερ**ά** κι ο Α**πρί**λης **ά**λλο **έ**να

χαρ**ά** σε **κεί**νο **το** ζευ**γά** οπ**ού**’ χει **φυ**τε**μέ**να!

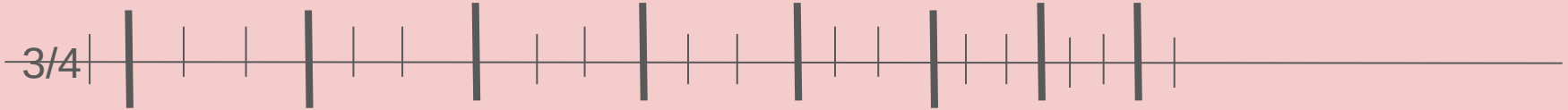

“Άκατα-μάκατα-σούκουτου-μπε, άμπελ-φάμπε-ντομινέ, άκατα-μάκατα-σούκουτου-μπε, άμπελ-φάμπε-βγε!”

Α μπε μπα μπλομ
Πανελλήνιο λάχνισμα

Α μπε μπα μπλομ, του κι θε μπλομ,
Α μπε μπα μπλομ του κι θε μπλομ,
μπλιμ, μπλομ!
Που θα πας εκεί
στη Βόρεια Αμερική,
να δεις και τον ελέφαντα
να παίζει μουσική,
μ’ ένα κόκκινο βρακί.

Ο Καρακατσάνης
Πανελλήνιο λάχνισμα

Μπουφ!
Ο Καρακατσάνης μπήκε στο τηγάνι
κι έσπασε τ’ αυγά!
Γιατί, Καρακατσάνη, μπήκες στο τηγάνι
κι έσπασες τ’ αυγά;
Φάε τώρα κι από μένα μία καρπαζιά!

Χιόνι, χιόνι, χιόνισε

Δημοτικό κείμενο, μουσική: Π. Ματέυ

Χιόνι, χιόνι, χιόνισε,
τα πουλιά παγώνισε,
πόρτες, τρύπες βούλωσε,
όλα τα κουκούλωσε!

Πηγή: Βιβλία Μουσικής Α’& Β’ Δημοτικού. Αργυρίου, Μ., Τσούτσια-Λουλάκη, Ε., Μαγαλιού, Μ.

4. ΡΥΘΜΟΣ ΣΕ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ, ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Και θέλω **πα-πα-πα**
Και θέλω **γω-γω-γω**
Και θέλω **πα** και θέλω **γω**
Και θέλω **ΠΑ-ΓΩ-ΤΟ!**
Γιατ' είναι **λι-λι-λι**
Γιατ' είναι **χου-χου-χου**
Γιατ' είναι **λι**, γιατ' είναι **χου**
Γιατ' είναι **ΛΙ-ΧΟΥ-ΔΙΑ!**
Που τρώνε **τα-τα-τα**
Που τρώνε **παι-παι-παι**
Που τρώνε **τα**, που τρώνε **παι**,
Που τρώνε **ΤΑ ΠΑΙ-ΔΙΑ!!**

Καλοκαίρι μου μυρίζει,
η ντομάτα με το ρύζι
τα τζιτζίκια (τριζόνια) θα' ρθουν πάλι
να μου πάρουν το κεφάλι
Τζι-τζι τζι, τζι-τζι τζί,
τζι-τζι-τζι-τζι-τζι-τζι-τζι (δις)
Τζι το ένα, **τζι** το άλλο,
τζι-τζι τζι το πιο μεγάλο
τζι το τέταρτο **τζιτζίκι**
και χυμάει στο τζατζίκι!
(τρι-τρι τρι....)
Από το δίσκο: "Τα Χρωματιστά Τραγούδια" της Μαρίζας Κωχ

https://www.youtube.com/watch?v=oSqe2SsXDxE

Το γιαλό γιαλό πηγαίνω - πέστε το ματάκια μου

την αγάπη μου να βρω - πέσ'το όπως το λέω κι εγώ

Μα επήγα και την ηύρα - πέστε το ματάκια μου

σ' ασημένιο αργαλειό -πέσ'το όπως το λέω κι εγώ

Της μιλώ, δε μου μιλάει - πέστε το ματάκια μου

της μιλώ δε μου μιλεί - Βάσω μου Βασιλική.

Πού' σουν ξένε το χειμώνα - πέστε το ματάκια μου

και την άνοιξη μικρή - μικρή Ελένη καλαματιανή

Ήμουνα ψηλά στα πλάγια-πέστε το ματάκια μου

και στα βαθινά νερά - Κωνσταντίνα και κυρά

Από το δίσκο: "Ο κυρ-Βοριάς... και άλλα τραγούδια για παιδιά της Δόμνας Σαμίου

https://www.youtube.com/watch?v=7EnjhQyo6pc

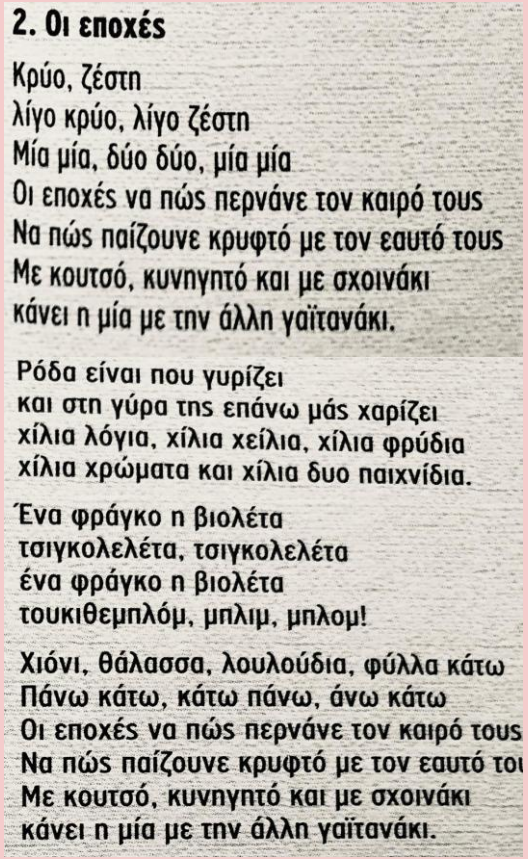

2. Οι εποχές

Κρύο, ζέστη
λίγο κρύο, λίγο ζέστη
Μία μία, δύο δύο, μία μία
Οι εποχές να πώς περνάνε τον καιρό τους
Να πώς παίζουνε κρυφτό με τον εαυτό τους
Με κουτσό, κυνηγητό και με σχοινάκι
κάνει η μία με την άλλη γαϊτανάκι.

Ρόδα είναι που γυρίζει
και στη γύρα της επάνω μάς χαρίζει
χίλια λόγια, χίλια χείλια, χίλια φρύδια
χίλια χρώματα και χίλια δυο παιχνίδια.

Ένα φράγκο η βιολέτα
τσιγκολελέτα, τσιγκολελέτα
ένα φράγκο η βιολέτα
τουκιθεμπλόμ, μπλιμ, μπλομ!

Χιόνι, θάλασσα, λουλούδια, φύλλα κάτω
Πάνω κάτω, κάτω πάνω, άνω κάτω
Οι εποχές να πώς περνάνε τον καιρό τους
Να πώς παίζουνε κρυφτό με τον εαυτό τοι
Με κουτσό, κυνηγητό και με σχοινάκι
κάνει η μία με την άλλη γαϊτανάκι.

Από το δίσκο: "Πετώντας πας στην πόλη" της Τατιάνας Ζωγράφου

https://www.youtube.com/watch?v=EmlBb9Nhc5M

Ρυθμική κίνηση: Ρυθμική κίνηση με ήχους

Τα παιδιά, από πολύ μικρή ηλικία, επιδίδονται σε αυθόρμητες κινητικές δραστηριοτήτες με όλο τους το σώμα (ή μέλη του σώματός τους), οι οποίες συχνά έχουν και ηχηρό αποτέλεσμα (παλαμάκια, κτυπήματα ποδιών, επιφωνήματα)

ανεπιτήδευτο φυσικό παιχνίδι ⟶ έκφραση ρυθμική-μουσική καλλιέργεια

Ρυθμική ετοιμότητα της ομάδας: ⟶ πιο σύνθετες μουσικοκινητικές διεργασίες

Οι ηχηρές κινήσεις συνδυάζονται με λεκτικές ρυθμικές φράσεις, ή συνοδεύουν μια ρυθμική απαγγελία

Η φωνή, τα κρουστά όργανα ή ακόμη κι ένα τραγούδι μπορούν να συνοδεύσουν την κινητική δραστηριότητα των παιδιών, η οποία μπορεί να γίνεται μαζί με κάποιο αντικείμενο (μπάλα, μαντήλι, ξυλάκια κ.λπ.) ⟶ κινητική έκφραση των παιδιών

Η κίνηση δεν αποτελεί αυτοσκοπό, αλλά μέσο για τη μουσική και αισθητική ανάπτυξη των παιδιών

Τεχνικές: μίμηση, εξερεύνηση, αυτοσχεδιασμός και της συσχέτισης της μουσικής σημειογραφίας με τη σημειολογία του σώματος

Η μουσική και η κίνηση αλληλοσυμπληρώνονται ⟶ ολοκληρωμένο μουσικοκινητικό δρώμενο

Body Percussion (κρουστά σώματος)

Ηχηρές κινήσεις - ρυθμικά χτυπήματα στο σώμα: είδη ήχων που παράγονται σε τέσσερα διαφορετικά επίπεδα τονικότητας, αρχίζοντας από χαμηλά σε ψηλά

Stamping (ποδοκρότημα), Patchen (χτύπημα στους μηρούς), Clapping (παλαμάκια), Snapping (στράκες)

Χτυπήματα ταυτόχρονα με το δάσκαλο, ή σε ηχώ, σε κανόνα, σε “αντιστικτική” μορφή, κλπ.

βασικά ρυθμικά Χτυπήματα στο σώμα:

- παλαμάκια:
- στήθος:
- γόνατα:
- Πόδια:

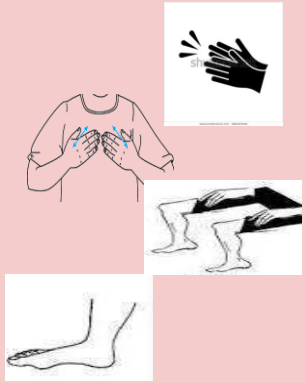

Εικονικές αναπαραστάσεις για body percussion

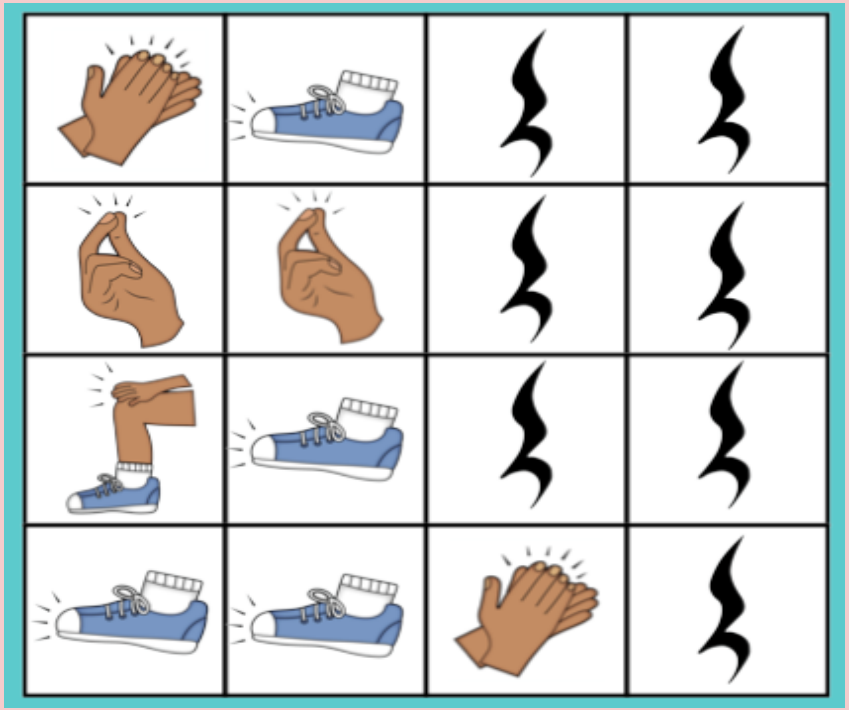

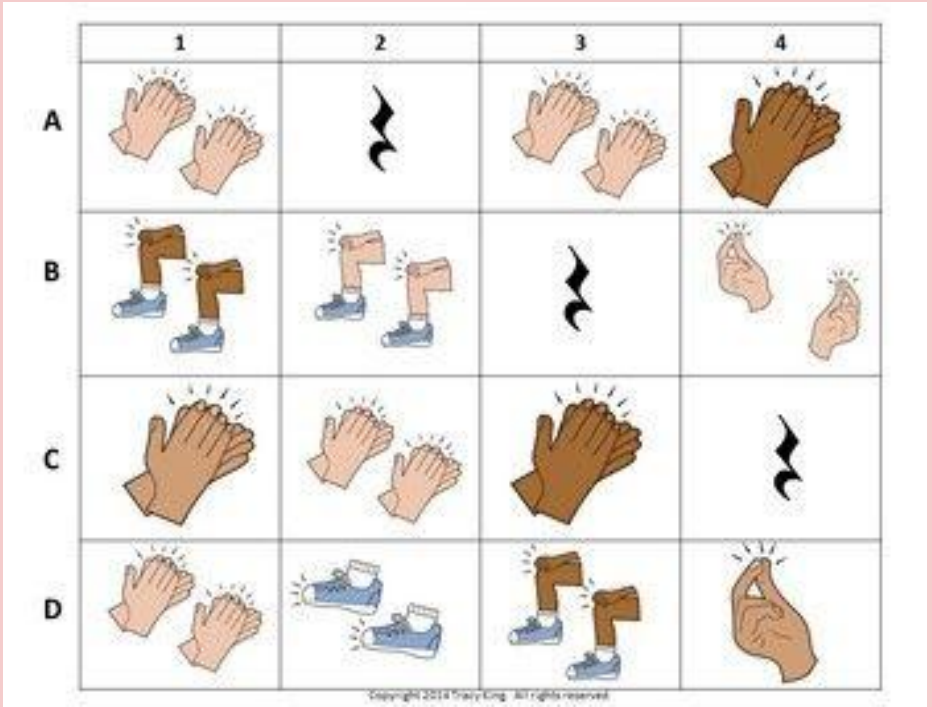

BODY PERCUSSION ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ 4-6 ΕΤΩΝ

Πρόκειται για αυτοσχέδιο ρυθμικό παιχνίδι με κρουστά σώματος. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει μόνο ρυθμικό λόγο, ή να εισάγει και δική του μελωδία. Ύπάρχει δυνατότητα επίσης για απόδοση με διαφορετικούς τρόπους (δυνατά, σιγά, γρήγορα, αργά). Εφόσον τα παιδιά εξοικειωθούν, σταδιακά μπορεί η δραστηριότητα να εξελιχθεί. Τα ρυθμικά σχήματα αυτά καθώς είναι βασικά και περιλαμβάνουν τέταρτα, παύσεις τετάρτων, όγδοα και δέκατα έκτα, μπορούν να συνδυαστούν μεταξύ τους, να συνηχήσουν, να μεταφερθούν σε κρουστά όργανα με διαφορετικό ηχόχρωμα και προσφέρονται για αυτοσχεδιασμό και ποικίλα παιχνίδια.

Στόχοι: επαφή με το σώμα, εκμάθηση βασικών ρυθμικών σχημάτων και μοτίβων, κινητικός συντονισμός, ρυθμική ανάπτυξη.

Και χτυπώ

Και χτυ-πώ, και χτυ-πώ, και το σώ-μα μου χτυ-πώ

Με ρυθ-μό στα–θε-ρό, παί-ζου-με κιε-σύ κιε -γώ

Χέ-ρια, γονάτα,πό-δια,κλίκ, Παλαμάκια, παλαμάκια και στρο–φή

Χέ-ρια, γονάτα,πό-δια,κλίκ, Παλαμάκια, παλαμάκια και στρο–φή

(Ανθούλα Κολιάδη - Τηλιακού, Αυτοσχέδιο τραγούδι με λεξιλόγιο κρουστών σώματος)

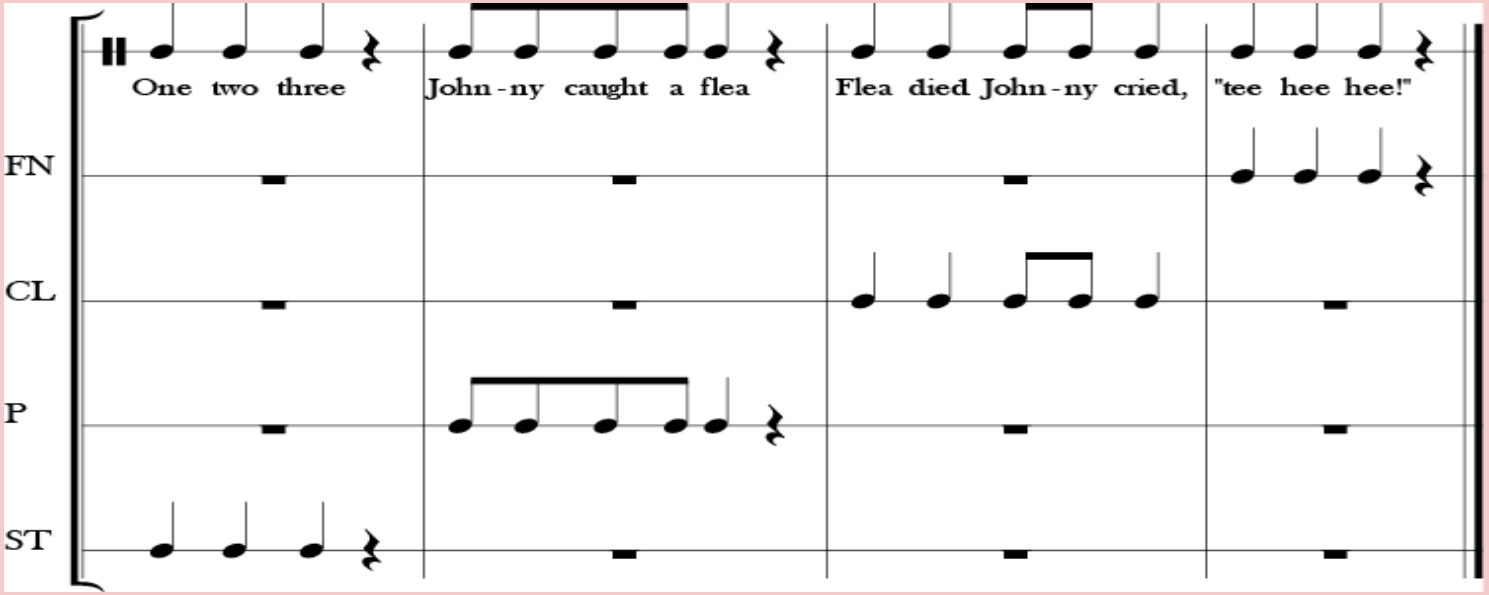

Κόκ κι νο, - πράσι νο και μπλέ, - μαύ ρο κίτρι νο και κα φέ -

Ρυθμικό παιχνίδι για χρώματα

Κρουστά όργανα

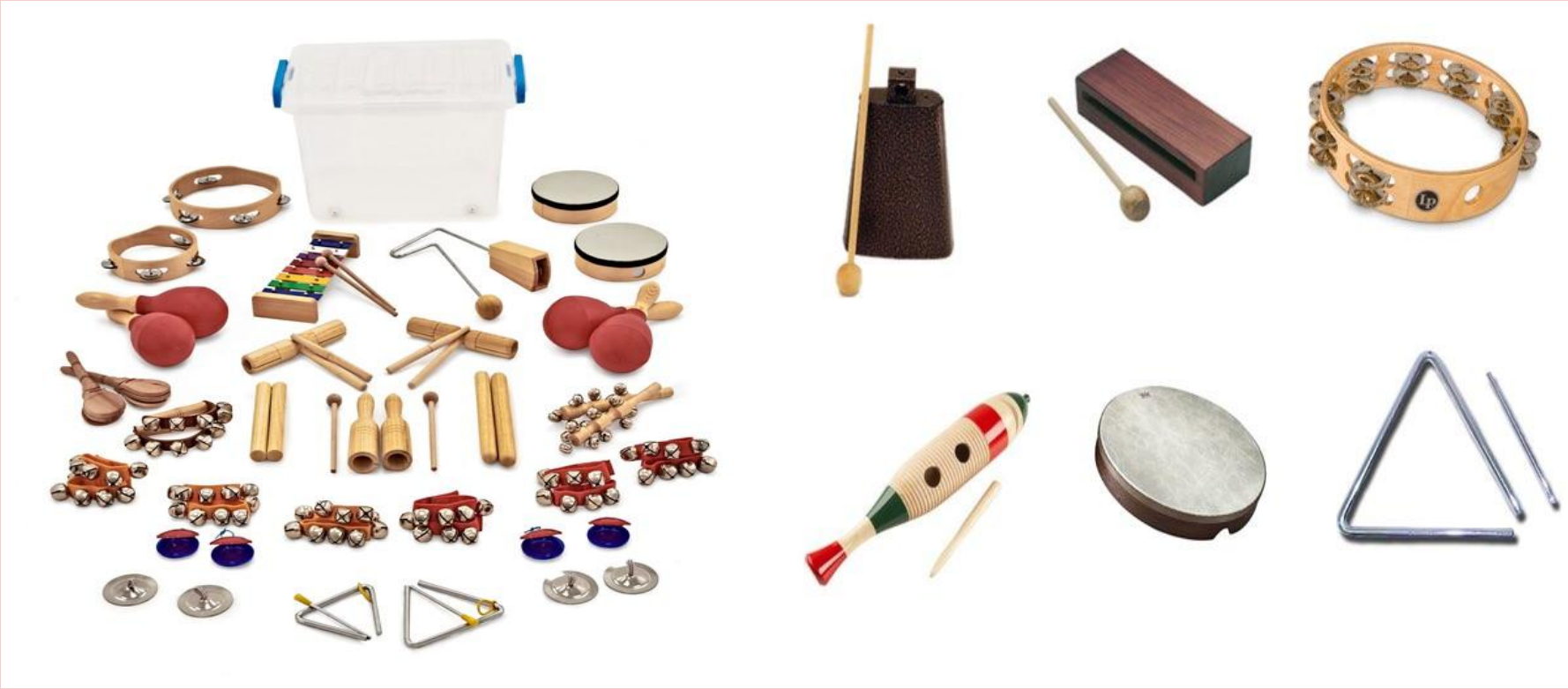

Ηχογόνα αντικείμενα

Bucket Drumming και ρυθμικά sticks

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ - ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ ΧΩΡΟΥ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΙΝΗΣΕΩΝ

Rudolf Laban: μελέτησε την κινητική συμπεριφορά των ανθρώπων

Συνειδητοποίηση των μελών του σώματος - αναπνοές - ισορροπία (Body awareness)

1. **ΡΟΗ:** ποιότητα κίνησης (συνεχόμενη ή "εμποδιζόμενη, λύσιμο, χαλάρωμα, κ.λπ.)
2. **ΒΑΡΟΣ:** δυναμική (ελαφριά - βαριά)
3. **ΧΩΡΟΣ:** κατευθύνσεις - προσανατολισμός - σωματικά σχήματα (ευθείες, καμπύλες), επίπεδα (ψηλό, μεσαίο, χαμηλό)
4. **ΧΡΟΝΟΣ:** ταχύτητα (γρήγορα, αργά, επιτάχυνση, επιβράδυνση), ***Χρήση του tempo και των διαφοροποιήσεών του: αργό περπάτημα (lento, adagio, andante - αργά) γρήγορο περπάτημα (allegro - γρήγορα), τρέξιμο (allegretto, presto – πολύ γρήγορα).***

Επιπλέον στοιχεία: Κινητικές ενέργειες (πίεση, σπρώξιμο, στροφή, αιώρηση, χτύπημα, τίναγμα, κλπ.), βασικές μορφές μετακίνησης (περπάτημα, τρέξιμο, αναπηδήσεις, πηδήματα, κλπ.), συμμετρίες, αντίθετες κινήσεις, ταυτόχρονες κινήσεις, διαδοχικές κινήσεις, παραλλαγές, κινήσεις σε κανόνα, κινήσεις σε ζευγάρια και μικρές ομάδες, ομαδικές συνεργασίες, ομαδικοί σχηματισμοί, συντονισμός κίνησης της ομάδας, κινητικές συνθέσεις, κινητικές φόρμες, κινητικοί αυτοσχεδιασμοί, συνδυασμοί στοιχείων, κινητικές αντιδράσεις σε ήχους, συνδυασμός με λόγο, κλπ.

Με ηχογραφημένη μουσική και κίνηση....

Moderato, Περπάτημα

Radetsky March, J. Strauss

https://www.youtube.com/watch?v=eab_eFtTKFs

Persian March, J. Strauss

https://www.youtube.com/watch?v=6gI5X6qZFAE

Elephant Walk, Henry Mancini

https://www.youtube.com/watch?v=b1z4JfxFb6c

Allegro, Γρήγορο περπάτημα

Johann Strauss II - Blumenfest-Polka, op. 111
https://www.youtube.com/watch?v=2WAfc0W3MIY

Circus funny Music

https://www.youtube.com/watch?v=ls1gnCHr14Q&list=PL19vHIHwW_7NkOuIz0nfJ881UddtZ-E4-

Benny Hill Show

https://www.youtube.com/watch?v=MK6TXMsvgQg

Presto, Τρέξιμο

Tritch - Tratch Polka

https://www.youtube.com/watch?v=1gq-u0W8aJc

Sabre Dance, A. Khachaturian

https://www.youtube.com/watch?v=gqg3l3r_DRI

ΤΠΕ: Κινούμενη εικόνα και εφαρμογές

Μουσικό ακρόαμα “Contradanza” του L.Beethoven
https://www.youtube.com/watch?v=3urp4hJBBic&ab_channel=NereaSeijoso

Alla Turca, W.A.Mozart
https://www.youtube.com/watch?v=cv3QoHrP1Qs

“High hopes”
https://www.youtube.com/watch?v=Dv0I7yC0b5w

https://wordwall.net/resource/10938788/%ce%bb%cf%8c%ce%b3%ce%bf%cf%82-%ce%ba%ce%b1%ce%b9-%cf%80%cf%85%ce%b8%ce%bc%cf%8c%cf%82

ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΜΟΥΣΙΚΗΣ - BOOK - CREATOR

https://padlet.com/anastasiareth/nbxr7gzm7lakqoi3

https://www.youtube.com/watch?v=BYmWELAtiMI

(εναλλαγή αργό - γρήγορο - ρυθμική συνοδεία με σκουπόξυλα και μπαγκέτες)

https://www.youtube.com/watch?v=09KMC985zCo

(εναλλαγή 2 μουσικών θεμάτων - σκουπόξυλα και μπαγκέτες)

https://www.youtube.com/watch?v=xsAVNEAdyT4

(body percussion σε καρέκλες- Kindergarten)

https://www.youtube.com/watch?v=DO9J6dGekbg&feature=emb_rel_end

(body percussion Richard Filz - Are you ready?)

https://www.youtube.com/watch?v=92gf8dAlhUw

Body Percussion - Can't Stop the Feeling

https://www.youtube.com/watch?v=2D2wbkS3syI

(Orff rhythm - ρυθμική συνοδεία με κλάβες εναλλαγή 2 θεμάτων με κίνηση)

https://www.youtube.com/watch?v=F80LKTinhJE

(William Tell Overture ρυθμική συνοδεία με κλάβες)

https://www.youtube.com/watch?v=SruVR2fBQWE

(clap clap song - εναλλαγή θεμάτων με ρυθμική συνοδεία)

https://www.youtube.com/watch?v=XMlSa_gWfmQ

(Keith Terry x 3)

https://www.youtube.com/watch?v=faZ6n8jrblM

(Body music, Keith Terry, 3-5-7-9)

https://www.youtube.com/watch?v=IDvIo_LRIZ4

(Hand clap σε γραμμή)

https://www.youtube.com/watch?v=m4ql6br2Bf8

(Body percussion & Konnakol (for kids)

https://www.youtube.com/watch?v=pf_xLrhjjfI

(San Francisco School Orff Ensemble - Body Music festival)

https://www.youtube.com/watch?v=LTRFwojjifg

(bucket drumming group)

Σας ευχαριστώ πολύ!